

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

Forma tradendi haereticum pertinacem, aliàs no[n] relapsum curiae
seculari.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

hæc præconizationes sunt fidei consuetæ, quod die & hora, ac loco prædictis, Inquisitor sermonem faciet pro fide, & de fide, & tradet hæreticum quædam brachio sæculari, & ideo quod omnes veniant, & intersint, & habebunt indulgentiam consuetam.

Adveniente autem die præfixa & hora, erit Episcopus & Inquisitor in loco assignato, & tradendus stabit ibidem in alto, ut ab omnibus videatur, præfente populo atque clero, ac potestate curiæ sæcularis, & si tradendus fuerit in sacris ordinibus constitutus, vel cuiuscunque religionis, ex ordinis obumbratione fuscatus, stabit ibidem indutus & dispositus, ac si deberet a suo ordine ministrare. Quibus sic dispositis Inquisitor faciat sermonem detestando hæreses illas, in quibus stat ipse tradendus, & facto sermone, faciet per notarium, seu alium clericum, vel religiosum, quatenus legantur culpa illius, & hæreses, ut frequenter alias fuit dictum.

Quibus lectis adhuc interrogabit eum si vult penitere, & ab hæresibus resiliere, & abiurare ipsas, quod si Deo inspirante consenserit abiurare, admittatur. Prouiso tamen solerter, ne simulata conversione abiuret, & sub agni specie gerat lupum. Et tunc abiurabit ut deprehensus in hæresi propria confessione, & penitens non relapsus, secundum formam positam in octauo modo processum fidei terminandi, vbi de talibus agitur.

Et facta abiuratione, quia illa conuersio & abiuratio præsumitur esse facta plus metu mortis, quam amore veritatis: iste est perpetuo immurandus, & consequenter spriuitus a suis ordinibus degradatus, iuxta c. Quoniam, de hæresi. 6. Propter quod Episcopus assistentibus sibi prælati suæ diocesis, & alijs personis religiosis, & iuris peritis, indutus pontificalibus eundem deponet ab officio & beneficio, & etiã ab ordine degradabit; auferendo sibi ea, quæ sunt officij, & ab ultimo ordine incipiẽdo, & in primo finiẽdo, vtendo aliquibus verbis contrarijs illis, quibus in conferendo vti Episcopi cõsueuerunt. Quæ degradatione expleta, feretur sententia contra eum, & tradetur carceri perpetuo per formam, quæ dictam est in octauo modo, vbi agitur de talibus.

Si autem noluerit penitere, nec hæreses abiurare, (vt fit de communi cursu quãdo sunt in tali passu) tunc Episcopus modo prædicto eundem degradabit; degradatione expleta, tradetur curiæ sæculari per modum tenoris sequentis.

Forma tradendi hæreticum pertinacem, aliàs non relapsum Curie sæculari.

NOS N. miseratione diuina Episcopus talis ciuitatis, & frater N. ordinis Prædicatorum Inquisitor hæreticæ prauitatis, in terris talis domini, à sancta sede Apostolica specialiter delegatus.

ATTENDENTES, quod tu talis de tali loco, talis diocesis, fuisti nobis delatus fama

A publica referent; ac fide dignorum insinuatione, de hæretica prauitate, scilicet, quod asserbas & affirmabas publice, quod sic & sic explicetur hæreses; & quod tu in illis hæresibus pecciteras multis annis in tuæ animæ detrimentum: Nosque quib. ex officio incumberebat prauitate hæreticam extirpare, volentes, prout tenebamur, in & super his certius informari, & videre, an ambulares in tenebris, an in luce, diligenter inquisiimus de prædictis, teque citantes, ac efficaciter interrogantes reperimus te prædicta in factum hæreticæ prauitatis, ac eandem defensionem coram nobis animo pertinaci. Sane cum præcunctis nostræ mentis desiderabilibus cordi nostro insidat fidem sanctam catholicam & Apostolicam in populorum præcordijs complantare, eradica hæreticæ prauitate, modos diuersos, varios, & congruos tam per nos, quam per alios adhibuimus, quatenus resilires ab hæresibus, & erroribus antedictis, in quibus steteras atque stabas, prout non stas, contumaciter, ac pertinaciter animo indurato;

B Verum cum humani generis inimico tuo præcordijs assistente, teque in dictis erroribus volente & inuolente, nolueris neque velis à sepe dictis hæresibus resiliere, plus eligens mortem animæ incurrere gehennalem, & corporis temporalem, quam antefactas hæreses abiurare, & ad gremium Ecclesiæ aduolare, & animam lucrari, in reprobum sensum datus: ea propter cum sis ab Ecclesia sancta Dei excommunicationis vinculo innodatus, & merito immo à grege Dominico separatus, ac participatione bonorum Ecclesiæ priuatus, & Ecclesia non habeat circa te vltra quid faciat, cum ad te conuertendum fecerit iuxta posse: Nos Episcopus & Inquisitor iudices in causa fidei sæpessati, sedentes pro tribunali more iudicum iudicantium, sacrosanctis Euangelijs positus coram nobis, vt de vultu Dei iudicium nostrum prodeat, & vt oculi nostri videant equitatem: habentesque præ oculis solum Deum, & sanctæ fidei veritatem, ac extirpationem hæreticæ prauitatis, hac die, hora, & loco tibi in antea assignatis ad audiendam sententiam definitiuam; condemnamus, ac sententialiter iudicamus, te esse veraciter hæreticum impenitentem, & vt veraciter talem tradendum & relinquendum brachio sæculari, & sicut hæreticum impenitentem per hanc nostram sententiam de foro ecclesiastico te proijcimus, & tradimus, seu relinquimus brachio sæculari, ac potestati curiæ sæcularis; dictam curiam sæcularem efficaciter deprecantes, quod circa te citra sanguinis effusionem, et mortis periculum, suam sententiam moderetur. Lata fuit hæc sententia, &c.

Et tunc Inquisitor conferet indulgentiam consuetam, scilicet quadraginta dierum, omnibus et singulis, qui prædictis sermoni & sententiæ interfuerunt, notificando etiam cunctis, quod omnes qui præstiterunt consilium, auxilium, vel fauorẽ, vt hic hæreticus impenitens ad manus Ecclesiæ adueniret, pro extirpanda hæretica prauitate, habet tres annos de indulgentia ex parte domini nostri Pape.

204 Et dum curia secularis suum officium ex-
quetur, poterunt aliqui viri probi, & fidei zela-
tores ipsum associare, eundemque inducere ad
fidem catholicam, & exhortari adhuc, vt resiliat
ab erroribus.

Et si forsitan tunc post latam sententiā, ac post
quam traditus est curiæ seculari, dū ducitur ad
comburendum, vel ligatur ad palum, vt combu-
ratur, dicat se velle resiliere, & penitere, ac hære-
ses abiurare, crederem h de misericordia posse re-
cipi vt hereticum penitentem, & perpetuo im-
mutari, per gl. de hæret. c. Ad abolendam. §. pra-
senti. & ver. audientia, &c. Excommunicamus
1. quamuis nō inueniatur (vt puto) iure cautum; nec
tali conuersioni sit magna fides adhibenda.

† Hoc narrat
Eymericus fu-
pra par. 2. q.
21.

Et factō † sic contingit in Cathalonia in ciui-
tate Barchinon. vbi fuerūt tres hæretici vt impa-
nitētes, sed non relapsi, traditi brachio seculari;
& cum vnus eorū, qui erat sacerdos, fuisset igni
expositus, & ex vno latere iā aqualiter adustus;
clamauit quōd educeretur, q̄a volebat abiurare,
& penitebat, & sic factum est: verū si bene vel
male, nescio: vnum scio quōd post quatuorde-
cim annos accusatus, inuentus est in hæresi per-
mansisse cōtinue, & multos infecisse, nec cōuer-
ti voluit, sed vt impenitens & relapsus iterū est
relictus brachio seculari, & ignibus cōsumatu.

COMMENT. XLVI.

R eferunt Iacobus Sprengerius in malleo male-
ficarum 3. par. q. 29. & breuiter Tabiēsis in
summa, verbo, Inquisitor, §. 23. Syluester de strigi-
bus li. 3. c. 4. puncto 12. & Locatus in sine operis
iudicialis in forma tradendi brachio seculari here-
ticum impenitentem. & Repertorium Inquisitorū
verbo, sententia. §. sequitur sententia condemnato-
ria. & Campegius apud Zanchinum c. 16. in prin-
cipio. & alij quos suis locis paulo post referemus.

Num. 201.

Circa istum talis præctica est seruanda. Idē
sentiant præcitati, & Simancas de cath. instr. tit.
48. nu. 32. vbi testatur multis instructionum capi-
tibus id esse cautum in Hispania.

Cap. autem 43. Madriliana instructionis anni
MDLXI. quam ille omisit, de hac re ita cautū est:
Cū reus extiterit negatiuus, et legitime fuerit de
crimine hæresis, (de quo fuit accusatus) conui-
ctus: vel extiterit pertinax, manifestū est in iu-
re, q̄ debet tradi curiæ seculari: ceterū in tali ca-
su Inquisitores multū debēt eius cōuersionē pro-
curare, vt saltē in gratia Dei moriatur. in quo In-
quisitores facient quidquid pie poterūt. hæc ibi.

Qui seruan-
dum circa he-
reticos impa-
nitētes prius
quā tradatur
curiæ seculari.

Tota hæc praxis obseruanda circa hereticos im-
penitentes prius quā tradatur curiæ seculari, præ-
scripta fuit olim Inquisitoribus per conciliū Biver-
rense c. 17. ex quo eam videtur accepisse Eymeri-
cus: is locus insignis est, & ita habet: Conuerti no-
lentes, vbi cōmode poteritis, damnare tradetis:
ipso frequēter tā per vos, quā per alios ad cō-
uersionem monentes, † ac tandē in sua malitia
pertinaces, faciat errores suos ad eorum detesta-
tionem publice cōfiteri; & sic eos damnatos præ-
sentibus potestatibus secularibus, eorumue Bail-
liis, secundum mandatum Apostolicum relin-

† monentes.

A quentes, hætenus ibi. Sed quod in genere fieri præ-
cipit concilium, qua ratione singulariter et in specie
fieri debeat prudentissime docet auctor hoc loco.

b Et informabunt de veritate fidei, &c. addu-
cendo auctoritates sacræ scripturæ.] Atque hic
modus est optimus, præsertim ad conuincendos he-
reticos litteratos, vt docuit Eymericus paulo ante
na. 87. vers. quidam namque. prodest etiam multū
ad eosdem conuertendos, vt hic indit auctor: ne-
que temere aut imprudenter: quoniam paucissimi
sunt hæretici impenitentes, qui non teneant suam
perfidiam aliqua scripturæ sacræ auctoritate præue-
intellecta, qua vbi vere declarata fuerit, sperandū
est, hæreticum, qui ea nititur, suum errorem defen-
dere, cum depositurum & conuertendum fore, nisi
propris deliret, & clarissima veritatis luci ten-
bras offundere conetur, quod est proprium eorum
qui pertinaces sunt.

Et certum est ac exploratum apud eruditos ex
praua scripturæ intelligentia multa hæretica dogma-
ta & perniciose profluxisse, vt optime indicat Be-
tus Augustinus tom. 4. in lib. de catechizandis ru-
dibus. cap. 8. & lib. 1. c. 2. contra Iulianū Pelagia-
num. & nos afferimus copiose lib. 2. de causis vn-
de hæreses oriuntur.

In primis vero heresiarchæ, omnes suorum erro-
rum, occasione ex scriptura male intellecta accepe-
runt, vt grauius docet Epiphanius in secunda sy-
nodo Nicæna, actione 9. & habetur nunc in 3. to.
conciliorū Caloniensis editionis anno MDLXVII.
pag. 257. ait enim: Quorū recta dogmata ho-
mines iuxta suam opinionem subuertere conan-
tur, non miretur aliquis, si scripturæ verba vlur-
pāt: nam & omnes hæresiarchæ suorum errorū
occasione est diuina scriptura collegerūt: & que
recte à Spiritu sancto dicta erant, per uel animi
sententia conuellunt. hæc ille, quod & multis exē-
plis euidenter ostendit. Optimū est ergo vel ad cō-
uertendos, vel saltem ad conuincendos hereticos au-
thoritatibus scripturæ vti, vt pulchre docet hic Ey-
mericus.

Vetussum autem esse, & approbatum in sancta
Dei Ecclesia morem, vt ad hunc modum agatur cū
hereticis pertinacibus, vt conuertantur & resipis-
cant, apertissime indicat textus in c. conuenientibus.
l. 9. 7. ibi quid huiusmodi factum esse cernitur,
desumptus est is locus ex prima actione 7. synodi,
qua est secūda Nicæna, vbi Petrus presbyter Ha-
driani Papæ Romani Vicarius loquitur in hæc ver-
ba: Et Romę quoq; extorris erat Macarius, hære-
ticus à sancta synodo sexta designatus: Verum
piæ memoracionis pater noster Benedictus, deli-
berandi spatium per xxx. dies illi cōcessit & quo-
dam tempore Bonifacium consiliarium ad eum
misi, quo verbis admonitione plenīs ex sacra
scriptura illū instrueret: verū ad meliorem men-
tem haud quaquam perduci potuit. Id autem pa-
ter beatus ob id egit, quo rursus illū in pristinū
statum reciperet. hæc ibi. habeturq; tomo. 3. concili-
orū Coloniensis editionis an. MDLXVII. pag. 60.
c. Si non, interrogent eum in quo se fundet, &
videatur eius rationes, & c. & soluantur sibi, &c.
Hunc locum & consilium saluberrimum diligen-
dis

dis heretici impoenitentis rationibus, & cōtraria
 per uate ei ostendenda, ut tandem conuertatur de-
 sumptisse mihi videtur valde prudēter Eymericus
 ex extr. uag. anti Ioannis XXI. incip. Vas electio
 nis. uelata supra par. 2. ubi summus Pontifex, ad
 conuertēdū Ioannē de Poliacō simili methodo u-
 sus est, is uero Poliacus itelleſta ueritate respicit.
 Si autem conuerti noluerit, non festinetur,
 nec in x tradatur brachio ſeculari, etiam poſito
 quōd ipſe petat, &c.] Obſeruanda eſt penitus hoc
 conſilium. eſt autem hæc uſitata hereticorum im-
 pœnitentium infamia, et grauiſſima miſeria, qui cū
 a diabolo decepti pro ipſo moriantur, tamen Chri-
 ſti martyres ſe eſſe dicunt, ac uelut tales coli, &
 adorari cupiunt: hæc enim uia ſe ſaltem in hoc ſe-
 culo credunt fore immortales. quod non eſt recens
 noſtrum inuentum. nam & hoc iam olim fieri ab
 ipſis eſt conſuetū, ut colligitur ex beato Cypriano
 in libro de uitate in Eccleſia in hæc uerba: Quā
 ſibi pacem promittunt inimici fratrum? qua ſa-
 crificia celebrare ſe credūt. anuli ſacerdotum?
 An ſecum eſſe Chriſtum, cum collecti fuerint
 opinantur, qui extra Chriſti Eccleſiam colligū-
 tur? Tales etiam ſi occuſi fuerint in confeſſione
 nominis, macula iſta nec ſanguine abluitur; in-
 expiabilis & grauis culpa diſcordiæ, nec paſſio-
 ne purgatur: eſſe martyr nō poteſt, qui in Eccle-
 ſia non eſt. hæc ille & paulo poſt ſubdit ita: Cum
 Deo manere nō poſſūt, qui eſſe in Eccleſia Dei
 unanimes noluerūt. Ardeat licet ſtammis, & igni
 bus traditi, uel obiecti beſtijs, animas ſuas ponāt:
 nō erit illa fidei corona, ſed pœna perfidiæ, nec
 religioſæ uirtutis exitus glorioſus, ſed deſperato
 nis interitus. occidi talis poteſt, coronari non po-
 teſt. hæc uero Cyprianus. hanc ergo martirij laudē
 affectant ſæpe heretici, & uelut tales coli deſide-
 rant; & propterea ne id fiat ſub anathematis pœ-
 na grauius interdicitur eſt in concilio Laodiceno
 can. 34. in hæc uerba. Quōd non oportet omnem
 Chriſtianū Chriſti martyres relinquere, & ad
 falſos martyres hoc eſt, hæreticos abire. hi enim
 ſunt à Deo alieni, ſunt ergo anathema qui ad
 eos abeunt. hæc uero ibi.

e Et facta abiuratione, quia illa conuerſio, &
 abiuratio præſumitur eſſe facta plus metu mor-
 tis, quā amore ueritatis, iſte eſt perpetuo immu-
 randus.] Deſumptum uidetur ex concilio Tholoſa-
 no c. 10. ubi ita ſcriptum eſt: Hæretici autem qui
 timore mortis, uel alia quacunq; cauſa, dum-
 modo non ſponte redierint ad catholicam uita-
 tem, ad agendam pœnitentiam per epiſcopū lo-
 cis in muro cum tali includantur cautela, q̄ ſa-
 cultatem non habeat alios cōrumpēdi. hæc ibi.

Sententia uero huius concilij talis eſt: Qui ual-
 de difficulter, & poſt multas admonitiones, et ma-
 gnum temporis ſpatium conuertitur, in carcere per-
 petuo ſunt recludēdi, quia non omnino ſponte & uo-
 luntarie conuerti uidentur, & propterea non ſunt
 liberi dimittendi, ne ſi ſicte fuerint conuerſi, quod
 eſt facile præſumendum, alios cōrumpere poſſint.

Aque in hunc ſenſum intelligere quoque oportet
 hunc textū in l. commiſſis. §. 2. Federici Imperatoris
 relatum in bullario litterarum Apoſtolicarum, in

A ſine huius operis. ubi ita ſcriptum exeat: Si qui uero
 de prædictis poſtquā fuerint deprehenſi, ter-
 ritū metu mortis redire uoluerint ad fidei uita-
 tem, iuxta canonicas ſanctiones, ad agendū pœ-
 nitentiā in perpetuum carcerē detrudāt. hæc
 ibi. Et eodem modo uidetur accipiendus textus in
 c. excommunicamus. el. 2. §. ſi qui autem. de hæret.
 ſed uide Simancam de catb. inſtitu. titu. 47. nu. 27.
 & ſequen.

Nec modo hi qui ualde difficulter ab heresi con-
 uertuntur, in perpetuum ſunt carcerem detrudendi,
 B uerum etiam & alij quidam, quorum inſignia ſunt
 delicta in cauſa ſidei commiſſa, quos ſingillatim enu-
 merat concilium Narbonenſe paucis poſt Tholoſa-
 num annis celebratum. cap. 9. in hæc uerba: De hæ-
 reticis autem ſeu credētib; præfata immunitate,
 quia ueritatem de ſe, uel de alijs ſuppreſſe-
 runt, uel quia infra tempus indulgentiæ non ue-
 nerunt, ſeu aliās indignis, paratis tamen abſolu-
 tē mandatis Eccleſiæ obedire, & recognoscere
 quā uel ſuppreſſerant, uel negauerant, ueritatē;
 quamuis tales procul dubio ſint ſecundum ſta-
 tuta domini Papæ, in perpetuo carcere detrudē-
 di: quia tamen intelleximus uos de his tantam in
 pluribus partibus multitudinē inueniſſe, ut ne-
 dum expenſæ, ſed uix etiam lapides, aut cæmen-
 ta ſufficere poſſint ad carceres conſtituēdos; cō-
 ſulimus ut eorum immurationes, ubi expedire
 uidebitur, differatis: donec ipſe dominus Papa
 de illorum multitudine plenius ſit conſultus: ni-
 ſi forte aliqui eſſent tam facinoroſi, ut de ipſo-
 rum impœnitentiā, uel fuga uel relapſu, uel
 corruptione, ſeu turbatione aliorum nimium
 timeretur; tales enim ſine uſa proſuſ dilatio-
 ne firmo & perpetuo carceri deputent. hæc uero
 ibi. Qui ergo prædictis modis deliquerint, per-
 petuo ſunt immurandi, ubi nulla ratiū fuerit mul-
 tudo, ob quam ſit rigori detrahendum, cum ceſſante
 tunc cauſa, effectus ceſſare debeat. l. adigere. §.
 quamuis. ff. de iure patronatus. c. cum ceſſauit, d. c.
 appellatio.

D Iam ex his duobus conciliorum decretis aperte
 colliges, eandem proſuſ eſſe pœnam immurationis
 & carceris perpetui, contra quam quidam huius an-
 tiquitatis ignari cenſeant.

Quamquā uero hodie aut rarus, aut nullus an-
 tiquæ immurationis, ſeu carceris perpetui uſus reli-
 ctus eſſe uideatur: nā, ut ait Auctor repertorij. In-
 quiſitorum uerbo carcer. §. item nota, quōd loco car-
 ceris perpetui, hunc Epiſcopi & Inquiſitores poſ-
 ſunt commutare in detriſtionē in monaſterium, &
 E & ſæpe faciunt: quia tamen ex cauſa poteſt optime
 uſurpari, præſertim his turbulentis temporibus, qui-
 bus nihil nō audent heretici; operæ pretium erit re-
 ſerere ex concilio Biterrenſi, quo ritu, quibusque ſer-
 uatis immuratio fieret, ſeu perpetua uerſeratio. ibi
 ergo. c. 23. 24. & 25. ita ſcriptum eſt.

Curetis tamen, ut talibus immutatis fiat iux-
 ta ſedis Apoſtolicę ordinationem, ſeparate & oc-
 culte camarulę, ſicut fieri poterit in ſingulis ciui-
 tatibus diſceſſum corruptarū, ut alterutrū uel ſe
 uel alios petuerere queat; & eos enormis rigor
 carcerū nō extinguat: quos ab illis, q̄ bona eorū

Qui grauius
 delinquit cō-
 tra fidem im-
 murandi, &
 qui ſine illi.

Qui ritus an-
 tiquæ immu-
 rationis, ſeu per-
 petui carceris

Cap. 23.

tenuerint, fieri, & in necessarijs prouideri faciat eisdem secundum statuta concilij Tholosani.

Hæc autem perpetui carceris pœna, seu penitentia nulli ab initio de præfatis culpabilibus remittatur, aut in aliam commutetur: nisi vel hereticos redderet, vel propter eius absentiam euidens mortis periculum eius liberis, vel parentibus immineret: vel propter aliam causam, quæ multum iusta, & rationabilis videretur.

Sit autem liber accessus uxori ad virum immuratum, & de conuerso, ne cohabitatio denegeretur eisdem, siue ambo immurati fuerint, siue alter. hæcenus ibi.

Quod vero dicitur hoc concilium in c. 23. vt immuratis prouideatur secundum statuta concilij Tholosani, in dicto concilio Tholosano c. 10. in fine ita canetur: Quibus (scilicet immuratis) ab illis qui bona eorum tenuerunt, prouideatur in necessarijs secundum dispositionem prælati. Si vero bona non habuerint, eis prouideatur per prælatum. hæc ibi. de eisdem eadē sermē traduntur in concilio Narbonensi c. 4.

Præterea, quæ de difficultate dispensandi in carcere perpetuo tradidit concilium Biturvense c. 24. luculentius expressit concilium Narbonense postea, vt mihi fit verisimile celebratum c. 19. in hac verba. Circa incarcerandos etiam duximus hoc addendum, vt a carcere nec vir propter uxorem, licet iuuenem, nec uxor propter virum, nec quicumque propter liberos seu parētes, seu aliter necessarios, aut propter debilitatem vel senium, vel aliam similem causam excusetur absque indulgentia sedis Apostolicæ speciali. hæcenus ibi.

Hæc omnia ex causa diligentissime mihi videtur custodienda suo tempore, & loco, licet alicubi in usu non sint, quia fortassis temporum iniuria diu latuerunt. sed de dispensatione in carcere perpetuo dicam infra in hac parte super q. 96.

Cætera omnia, quæ cum intrusis in carcerem perpetuum obseruari debent, consulo hic omitto, cum non sit proprius locus: de illis agam infra, super q. 59. vbi videas.

Et consequenter primitus a suis ordinibus degradandus iuxta c. quoniam. de heret. lib. 6. Olim valde fuit dubitatum in principio delegata Inquisitionis constituta: An sacerdos, qui ob crimen heresis erat detrudendus in perpetuum carcerem, iuxta prædictum ritum, prius foret a suis ordinibus actualiter degradandus; verum tamen hanc dubitationem sustulit Urbanus VIII. rescripto incipiente: Consultus. §. questioni vero. relato supra par. 2. vbi ita scriptum est: Questioni vero, quæ quæritur vtrum constitutus in sacris deprehensus in hæresi, & propter hoc immurandus perpetuo, prius sit ab ordinibus a tuo Episcopo degradandus, an tequam tradatur huiusmodi penitentia: respondemus, quod talis qui est perpetuo immurandus, prius debet a suis ordinibus degradari. hæc ibi.

Ne quis autem putet hæc accipienda esse de verali degradatione, hoc est, de suspensione ab ordinum executione, non autem de degradatione reali & actuali, cum talis non tradatur curiæ seculari, sed solum carceri perpetuo; propterea valde prudenter Ey-

merius ad tollendam hanc dubitationem ait, ab officio & beneficio esse deponendum: quod est verba liter degradare: item ab ordine esse degradandum, auferendo sibi ea quæ sunt officij, quod est proprie actualiter degradare, ut patet ex cap. degradatio. de penit. li. 6. et hanc sententiam videtur profiteri Paulus Grillandus tract. de heret. quest. 7. & Albertinus in cap. quoniam. de heret. li. 6. in principio nu. 75. & Campegius apud Zanchinum c. 20. ver. obserua denique.

Quod si quis quærat, cur perpetuo immurandus degradari debeat: respondebo propterea fortassis, ita constitutum fuisse: quoniam talis immuratio perpetua morti equiparatur, vt ait Innocentius in cap. qualiter, & quando, el secundo. de accusatio. quem refert, & sequitur Auctor repertorij Inquisitionis, verbo, carcer. §. quod duplex sit carcer: et Philippus Francus in rubrica de testamen. li. 6. nu. 27. vers. decimo prohibetur testari. vbi citat Bartolū in eadem sententiam in l. 2. ff. de publi. iudic. atque hæc opinionem summo iure veram esse credo, licet consuetudo aliud nunc communiter obseruet, vt mox dicam.

De eo vero qui in perpetuum ad trirētes damnatur, quæsitum scio, an debeat actualiter degradari. sed verisimum mihi videtur actualiter degradatum fore, cum par sit vbiq; & penitus similis ratio; & propterea idem erit statuendum. l. illud. ff. ad legem Aquiliam. quam sententiam Campegius quoque asserit. Apud Zanchinum ca. 20. c. ca. sine vers. obserua denique.

Tametsi vero hæc de iure vera sint, nihilominus tamen cum regulariter dispensari solet cum illis, qui vel in perpetuum carcerem, vel in perpetuum ad trirētes condemnantur; ideo non solent condemnari ad has pœnas actualiter degradari: sed solum verbaliter: quod benignitas huius tribunalis laudabiliter introduxit. Sed quot annos solet hæc pœna remitti, alibi dixi copiose.

Forma tradendi hæreticum pertinacem aliis non relaplum curiæ seculari, hæc forma visitata est, & probata viris doctis: consimilem habes apud Zanchi. c. 41. verum si aliam cupis, accipito illam, quæ concilium Constantinense sessione 15. Ioannem Huss velut hæreticum pertinacem, et hæresiarum damnat, & curiæ seculari prius degradatum tradendum decernit: in qua multa licet animaduertere notatu dignissima in hac causa: sed illud est præcipuum, quod vanam eius appellationem reiecit, apertissime indicans, eam in hoc tribunali non recipi a sententia definitiva vt alibi plenius diximus.

Crederem de misericordia posse recipi, & c. Sed tutius est, vt in nullo modo recipiatur, etiam si milites promittant veram conuersionem, tum quia, vt optime scribit hic Emericus, nullo iure id videtur tantum; tum quonia experientia docuit, hos ita receptos, raro bonos euasisse: ergo nullo modo recipiantur, vt dixi supra par. 2. super quest. 11. §. postquam traditus. & quod hic dicit auctor, repetit etiam paulo post in duodecimo modo terminandi processum fidei, in fine.

At tales quidem nullo pacto esse recipiendos ex multis probare conedit Arnaldus Albertinus in repeti-

Quando remittenda pœna carceris perpetui.

perpetuo carceratis vnde prouidendū.

In carcere perpetuo difficultate dispensatur.

Clericus immutandus degradetur prius.

repetitione, & quoniam, de heret. lib. 6. quæst. 12. circa finem, numero 16. vers. sexto, & septimo casu. cuius sententia ob eandem rationes, quibus ille videtur, & ob eas, quas proxime retuli, libenter sub seribo.

De undecimo modo terminandi processum fidei per condemnationem heretici impenitentis ac relapsi.

Undecimus modus processum fidei terminandi & finiendi est, quando delatus hæretica prauitate processus meritis diligenter discussis cum bono consilio in iure peritorum, reperitur confessus hæresim ac impenitens, & relapsus: & hoc est quando ipse delatus ore proprio confiteatur iudicialiter, talia, & talia se credere, coram Episcopo, & Inquisitore. quæ tamē sunt hæreticalia manifeste: & licet informetur per Episcopum, & Inquisitorem, quæ illa sunt hereticalia, non vult eis credere, immo coram eis illa defendit esse catholica, nec ad mandatum eorum vult ea abiurare: sed persistit in eis contumaciter, & pertinaciter, animo indurato, & reperitur legitime, & aliàs vt deprehensus in heresi, vel vt suspectus vehementer, omnē vel illa hæresim abiurauit secus sit vt suspectus leuiter abiurasset: et iste talis est veraciter impenitens hæreticus, & relapsus.

Circa istum talis practica est seruanda. Talis enim (quia in omni casu, poeniteat vel non poeniteat, tradendus seu relinquendus est brachio seculari vt relapsus) teneatur in duro carcere atque tuto in firmis compedibus, & catena, ne possit euadere, & alios in faciat: nullus ad eum ingredatur nisi custodes, qui sint viri probi, & de fide non suspecti, & qui à relapso non possunt trahi facilliter in errorem. Episcopus, & Inquisitor eū sibi faciant frequentius præsentari, & exerceant vires ad eundem à suis hæresibus conuertendam, nunc inducendo auctoritates sacre scripturæ, nunc determinationem Ecclesiæ, nunc solvendo relapsi rationes, & enervando sui erroris fundamenta; nunc mittendo sibi viros literatos, & religiosos, seu clericos, ac laicos, qui faciant illud idē, loquendo illi nunc coniunctim, nunc diuisim. Quod si conuertatur, diuina gratia peragente, nihilominus est informandus per aliquos probos viros, præsertim religiosos eidem non ingratos, ex parte Episcopi, & Inquisitoris missos, quod non potest mortem euadere temporalem, & ideo quod disponat de salute animæ, & confiteatur, & accipiat Eucharistiæ sacramenta: quæ sacramenta, si humiliter petat, non sunt ei deneganda, iuxta e. Super eo. de hære. li. 6. Poeniteat autem, vel non poeniteat, con gruo tempore expectatus (vt dictū est) vt vere relapsus tradendus est curiæ seculari. Perceptis igitur sacramētis si poeniteat, vel nō: si non poeniteat, & competenti tempore expectatus, Episcopus, & Inquisitor disponet se ad relinquendum eundem potestati curiæ secularis, &

A mandabunt per cedula, seu nuntium Balliuo, seu potestati, quæ tali die, & tali hora, sit cū sua familia in tali platea, seu loco extra ecclesiā (vt dictū est) & tradent sibi quendam relapsum, & nihilominus quæ faciat publice præconizari in vicis illis, seu locis, in quibus consueuerunt fieri aliæ præconizationes, indicādo omnibus ex parte Episcopi, & Inquisitoris, quod tali die, & hora sint omnes in tali loco, quia ibi Inquisitor faciet sermonē pro fide, tradendo quendam relapsum curiæ seculari, & habebunt indulgentiam cōsuetam. Adueniente autem die, & hora præfixis, Episcopus, & Inquisitor erunt ibi, & tradendus stabit ibi in alto, vt ab omnibus videantur, circumdantibus eum ministris, præsentē populo, atque clero, ac Potestate curiæ secularis.

B Quod si tradendus sit in sacris ordinibus constitutus, vel cuiusquam ordinis, seu religionis obumbratione fuscatus, stabit dispositus, et indutus, ac si deberet in suo ordine ministrare. Quibus sic dispositus inquisitor faciet ibi sermonem pro fide, derestādo hæreses, pro quibus relapsus ille est tradendus, & factō sermone, Episcopus in pontificalibus indutus, ac assistentibus sibi suæ diocesis prælatis, viris religiosis, & ac in iure peritis, iuxta e. Quoniam. de heret. li. 6. degradabit eū secundum quod de iure, & consuetudine est factū, auferendo ea, quæ sunt officij sui, incipiendo ab ordine vltimo vsque ad primum, vt dō aliquibus verbis cōtrarijs illis, quibus in collatione ordinum Episcopi vt consueuerunt: quæ degradatione expleta, poeniteat, vel nō poeniteat, relinquendus est brachio seculari: sed si poeniteat, vt hæreticus poenitens: sed relapsus, per modum quo agitur supra in nono modo processum fidei terminandi, vbi agitur de talibus: si non poeniteat, vt hæreticus impenitens, & relapsus: & hoc per formam tenoris sequentis.

Forma relinquendi, seu tradendi impenitentem hæreticum, & relapsum brachio seculari.

Nos N. misericordie diuina Episcopus talis civitatis, & frater N. ordinis Prædicatorum Inquisitor hæreticæ prauitatis, in terris talis domini, à sancta sede Apostolica specialiter delegatus.

E ATTENDENTES, quæ tu talis de tali loco, talis diocesis, fuisti nobis, seu talibus præcessoribus nostris delatus de multiplici hæretica prauitate, explicatur, in quibus, vt legitime est compertū, fuisti confessione propria ac iudicialiter, & fide dignis testibus, deprehensus, & quod in illis persisteas tanto tpe animo indurato, dicatur prout fuisti, sed post sano consilio in hærendo, illas hæreses publice abiurasti in tali loco in forma Ecclesiæ cōsuetæ: pp̄ quæ prædicti Episcopus, & Inquisitor, credentes te veraciter resiliisse ab erroribus, antefatis, & ad gremium Ecclesiæ credendo catholice aduolasse, tibi absolutionis beneficium imparterunt,

ti tēpore ex peccatus Episcopus, & Inquisitor disponēt se, &c.

† appellatio ne harū personarum, qui continentur copiose docet Alberrius in repetitione e. 1. de hære. lib. 6. q. 1. & seq.